

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра всесвітньої історії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ КРАЇН АЗІЇ І АФРИКИ В НОВІ І НОВІТНІ ЧАСИ

Освітня програма «Середня освіта (Історія)»
першого (бакалаврського) рівня
Спеціальність 014 (за предметними спеціальностями)
Предметна спеціальність 014.03 Середня освіта (Історія)
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
всесвітньої історії
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія країн Азії і Африки в нові і новітні часи
Викладач (-і)	Марущенко Олександр Володимирович, канд. іст. наук, доцент.
Контактний телефон викладача	0661762525
Е-mail викладача	oleksandr.marushchenko@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.cnu.edu.ua/
Консультації	За графіком
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>“Історія країн Азії і Африки в нові і новітні часи” є нормативним курсом передбаченим навчальною програмою, затвердженою до виконання МОН України для здобуття кваліфікаційного рівня бакалавр з предметної спеціальності 014.03 “Середня освіта (Історія)”. Програма курсу є складовою частиною державного екзамену для студентів, які завершують навчання за рівнем бакалавра історії.</p> <p>Даний курс передбачає короткий і змістовний аналіз схеми підготовки студентів згідно навчальної програми з курсу “Історія країн Азії і Африки в нові і новітні часи”. Лекційні та семінарські заняття допоможуть студентам глибше засвоїти вузлові питання історичного розвитку народів цих регіонів, ознайомитися з джерелами та історіографією. На семінарських заняттях студенти оволодівають основами наукового дослідження, навчаються самостійно оцінювати історичні події, висловлювати і аргументувати власні думки.</p> <p>“Історія країн Азії і Африки в нові і новітні часи” - це дисципліна, яка вивчає політичні, соціокультурні, економічні процеси в даних регіонах у конкретних формах і просторово-часових вимірах. Важливою особливістю курсу є те, що він зорієнтований на засвоєння і застосування студентами спеціальності «Середня освіта. (Історія)» теоретичних знань з нової і новітньої історії країн Сходу, усвідомлених умінь і навичок, необхідних для роботи в навчальних закладах системи середньої освіти.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою дисципліни “Історія країн Азії і Африки в нові і новітні часи” є всебічне вивчення минулого цих регіонів, виявлення місця і ролі країн Сходу у всесвітньо-історичному процесі, внеску їх держав і народів у розвиток світової культури, з'ясування причин колоніального поневолення країн традиційного Сходу, об'єктивне визначення впливу колоніалізму на соціально-економічний і політичний розвиток колоній, особливості еволюції постколоніального світу, сучасне становище країн Азії і Африки в умовах глобалізації, а також ті суспільні процеси, що в них відбуваються сьогодні. Значна увага приділятиметься аналізу місця країн цих регіонів у шкільному курсі всесвітньої історії. Основними завданнями вивчення дисципліни і “Історія країн Азії і Африки в нові і новітні часи” є виявлення специфіки</p>	

історичного процесу на Сході, цивілізаційних особливостей розвитку країн і народів Азії і Африки, взаємозв'язку і взаємозалежності їх історичної еволюції, визначення їх місця в загальноісторичному процесі людства, узагальнення величезного проблемно-теоретичного і фактологічного матеріалу, використання цивілізаційного культурного і релігійного спадку цивілізацій Сходу в навчально-виховному процесі в закладах системи середньої освіти, а також з'ясування модерних підходів до вивчення нової і новітньої історії країн Азії і Африки, що намітилися в сучасній орієнталістиці.

Структурно-логічне місце навчальної дисципліни. Пререквізити (ОК, які передували вивченню дисципліни «Історія країн Азії і Африки в нові і новітні часи»): «Нова історія країн Європи і Америки (XVI-XIX ст.)», «Історія Центрально-Східної Європи нового і новітнього часу». Кореквізити (ОК, що паралельно ведуться з вивченням дисципліни «Історія країн Азії і Африки в нові і новітні часи»): «Історія країн Західної Європи і Америки (XX – поч. XXI. ст.)», «Держави Азії, Африки та Латинської Америки у шкільному курсі історії». Постреквізити (наступні ОК, що використовують матеріали дисципліни «Історія країн Азії і Африки в нові і новітні часи»): «Виробнича педагогічна практика за фахом», «Бакалаврська робота».

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що потребують інтеграції знань і прийняття рішень у практиці викладання історії і суспільствознавчих предметів у навчальних закладах середньої освіти та у процесі навчання за спеціальністю, що передбачає застосування теорій та методів професійно спрямованих наук і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

Загальні компетентності

ЗК1. Здатність письмово й усно спілкуватися (комунікувати) українською – державною мовою; здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ – у навчанні і на практиці.

ЗК 4. Наукове розуміння природи і сучасних технологій, а також здатність застосовувати його в практичній діяльності; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 12 Здатність ухвалювати рішення та діяти із дотриманням принципу неприпустимості корупції та будь-яких проявів недоброчесності.

Фахові компетентності спеціальності

ФК 1. Наявність системи знань із вітчизняної і всесвітньої історії, необхідної для роботи в навчальних закладах загальної середньої освіти.

ФК 3. Здатність володіти категоріально-понятійним апаратом, хронологією та науковою періодизацією.

ФК 6. Здатність усвідомлювати та інтерпретувати вивчене, аналізувати і систематизувати, порівнювати і формувати й науково аргументувати власну позицію, брати активну участь у дискусіях.

ФК 12. Здатність оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні та світі, аналізувати та оцінювати проблеми у сфері освіти, визначати сприятливі умови для її прискореного інноваційного розвитку, що дозволить в умовах неповної (недостатньої) інформації інтегрувати знання для розв'язання суспільно важливих та особистих проблем.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Володіти ґрунтовними знаннями з вітчизняної і всесвітньої історії, необхідними для роботи в навчальних закладах середньої освіти.

ПРН 3. Знати термінологію та наукову періодизацію фахових предметів.

ПРН 8. Вміти аналізувати, синтезувати, порівнювати історичну інформацію, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.

ПРН 9. Розуміти та інтерпретувати вивчений матеріал у вербальній і невербальній формах різного обсягу й складності, дотримуючись норм української літературної норми і вимог до написання наукових та навчальних текстів.

ПРН 18. Оцінювати, пояснювати та аналізувати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні та світі, освітні проблеми, пропонувати способи їх розв'язання, що дозволить в умовах неповної (недостатньої) інформації інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

лекції	24/10
семінарські заняття / практичні / лабораторні	36/8
самостійна робота	30/72

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Предметна спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
7-ий	014.03 Середня освіта (Історія)	4	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції д.ф.н./ з.ф.н.	семіна рські заняття д.ф.н./ з.ф.н.	сам. роб. д.ф.н./ з.ф.н.
Тема 1. Вступ до курсу.	2/2	0/0	0/3
Тема 2. Китай у XVII - наприкінці XIX ст. Повстання тайпінів.	2/2	2/0	3/3
Тема 3. Японія у XVII – наприкінці XIX ст. «Революція Мейдзі».	2/0	2/2	3/3
Тема 4. Корея в XVII - наприкінці XIX ст.	0/0	2/0	3/3
Тема 5. Країни Південно-Східної Азії в XVII - наприкінці XIX ст.	0/0	2/0	3/3

Тема 6. Індія у XVII – наприкінці XIX ст. Національне повстання 1857-1859 рр.	2/0	2/0	3/3
Тема 7. Афганістан в XVII – наприкінці XIX ст.	0/0	2/0	3/3
Тема 8. Іран у XVII – наприкінці XIX ст. Бабідські повстання.	0/0	2/2	3/3
Тема 9. Османська імперія у XVII – наприкінці XIX ст. Танзимат.	2/2	2/0	3/3
Тема 10. Арабські країни у XVII – наприкінці XIX ст.	0/0	2/0	3/3
Тема 11. Тропічна і Південна Африка у XVII – наприкінці XIX ст.	2/0	0/0	3/3
Тема 12. Китай у XX – першій чверті XXI ст.	2/0	2/2	3/3
Тема 13. Японія у XX – першій чверті XXI ст.	2/0	2/0	3/4
Тема 14. Корея у XX – першій чверті XXI ст.	0/0	2/0	3/4
Тема 15. Країни Індокитайського півострова і Південно-Східної Азії у XX – першій чверті XXI ст.	0/0	2/0	3/4
Тема 16. Індія у XX – першій чверті XXI ст.	2/2	2/0	3/4
Тема 17. Афганістан у XX – першій чверті XXI ст.	0/0	2/2	3/4
Тема 18. Іран у XX – першій чверті XXI ст.	2/0	2/0	3/4
Тема 19. Туреччина у XX – першій чверті XXI ст.	2/0	2/0	3/4
Тема 20. Арабські країни у XX – першій чверті XXI ст.	0/0	2/0	3/4
Тема 21. Тропічна і Південна Африка у XX – першій чверті XXI ст.	2/2	0/0	3/4
Разом	24/10	36/8	60/72

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Відповідно Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника та Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника знання студентів оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки. Оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти з усіх
---	--

видів навчальної роботи здійснюється за стобальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС за схемою:

Шкали оцінювання:		
Університетська	Національна	Шкала ЄКТС
90-100	відмінно	A
80-89	добре	B
70-79		C
60-69	задовільно	B
50-59		E
26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX
1-25	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F

Загальна оцінка, яка максимально становить 100 балів, виводиться на основі суми балів, отриманих за всі види контролю знань.

Структура розподілу балів в межах аудиторно-самостійної роботи:

1) 20 балів – перевірка засвоєння студентами знань та умінь в ході семінарських занять шляхом оцінювання усних відповідей та коротких письмових / тестових робіт;

2) 20 балів – контроль засвоєння знань та навичок шляхом написання здобувачами освіти контрольної роботи з урахуванням контролю самостійної роботи (у розгорнутій та/або тестовій формі);

3) індивідуальне завдання – 10 балів;

3) 50 балів – виконання підсумкової екзаменаційної контрольної роботи.

Семестровий контроль у формі екзамену виставляється на основі результатів роботи студента впродовж усього семестру, підсумкова кількість балів з дисципліни за семестр складає максимум 50 балів, за екзамен максимально студент (-ка) може набрати 50 балів.

Вимоги до письмових робіт

Контрольна робота проводиться на 18-му семінарському занятті. Оцінюється за 100-бальною шкалою. Складається з трьох описових завдань та п'яти тестових завдань (кожен тест - по 1 балу за правильну відповідь). Загальна оцінка за розгорнуті відповіді розраховується як середнє арифметичне балів, отриманих за кожне з трьох запитань. Наприклад, якщо за питання виставлено 95, 80 та 75 балів, підсумкова оцінка за письмові розгорнуті питання контрольної роботи становитиме: $(95+80+75) / 3 = 83,3$ бали.

Для студентів заочної форми здобуття вищої освіти передбачене подання електронного варіанту відповіді на четвертому семінарському занятті.

Критерії оцінювання розгорнутих питань контрольної роботи

«Відмінно» А (90-100 балів) Відповідь на запитання є детально структурованою, вичерпною та логічно завершеною. Здобувач освіти повноцінно розкриває зміст історичних процесів Афро-Азійського регіону, вільно оперує теоретичними знаннями про моделі модернізації, колоніалізм та деколонізацію. Демонструє глибоке знання історичних

	<p>джерел та сучасної наукової літератури. Студент висловлює власне аргументоване ставлення до дискусійних проблем історії Сходу, робить ґрунтовні самостійні узагальнення та висновки, що свідчать про високий рівень засвоєння практичних навичок аналізу.</p> <p>«Добре» В (80-89 балів) Відповідь чітко структурована, здобувач освіти повністю розкриває суть питання та основні тенденції розвитку країн Азії чи Африки у відповідний період. Демонструє знання значної кількості фактичного матеріалу (дати, події, постаті), але допускає окремі неточності або другорядні помилки. Студент робить фрагментарні узагальнення, добре усвідомлює роль і значення конкретних подій у загальному контексті світової історії нового та новітнього часу.</p> <p>«Добре» С (70-79 балів) Відповідь структурована, здобувач освіти загалом розкриває суть питання, проте у викладі матеріалу спостерігаються певні прогалини та логічні розриви. Студент демонструє знання значної кількості фактичного матеріалу, але допускає низку окремих помилок у хронології, термінології чи географічних назвах регіону. Узагальнення мають фрагментарний характер, аналіз історичних подій не завжди є вичерпним.</p> <p>«Задовільно» D (60-69 балів) Здобувач освіти розкриває суть питання лише частково, зі значними прогалинами та розривами у викладі історичного процесу. Демонструє знання лише найбільш важливих термінів та ключових понять історії країн Сходу, проте допускає значні фактичні помилки. Матеріал засвоєний на мінімально задовільному рівні. Самостійні узагальнення практично відсутні або мають дуже обмежений, суто описовий вигляд.</p> <p>«Задовільно» E (50-59 балів) Здобувач освіти розкриває суть питання схематично, з суттєвими пропусками важливої інформації. Знання фактичного матеріалу є мінімальними, студент орієнтується лише в базових термінах, допускаючи при цьому значні помилки в інтерпретації подій Азії та Африки. Узагальнення практично відсутні, висновки є фрагментарними та не відображають розуміння причинно-наслідкових зв'язків.</p> <p>«Незадовільно» FX/F (0-49 балів) Здобувач не опанував матеріал на належному рівні, демонструє знання лише одиничних фактів або допускає грубі фактичні помилки, що викривлюють зміст питання. Студент не володіє ключовими поняттями дисципліни, історична логіка відсутня, узагальнення не зроблені. Письмова відповідь містить лише одиничні конкретні факти або занадто загальну, не фахову інформацію, яка не розкриває суті завдання.</p>
Семінарські заняття	<p>Оцінювання роботи здійснюється за стобальною шкалою. При поточному контролі оцінюються: систематичність роботи на практичних заняттях, рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах, активність при обговоренні питань, самостійне опрацювання тем, виконання індивідуальних завдань, контрольних (тестових) робіт.</p> <p>Отримані «незадовільні» оцінки відпрацьовуються в обов'язковому</p>

порядку, але враховуються при додаванні оцінок і входять у загальну кількість отриманих оцінок.

Критерії оцінювання усних відповідей на семінарських заняттях

Відмінно» А (90-100 балів) Здобувач міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко знає зміст процесів модернізації та трансформації в країнах Сходу та Африки. Вільно оперує положеннями наукових першоджерел, знає специфіку колоніальної та постколоніальної літератури. Логічно будує відповідь, вільно аналізує практичний матеріал (реформи Танзімату, добу Мейдзі, рухи за незалежність). Відмінно орієнтується в хронології Афро-Азійського регіону, володіє просторовою компетенцією (знання політичної карти світу в динаміці). Повною мірою застосовує історичне критичне мислення: вміє систематизувати та порівнювати різні моделі розвитку країн (наприклад, японську та китайську), доводить власну позицію щодо ролі традиційних цінностей у сучасному світі.

«Добре» В (80-89 балів) Здобувач добре засвоїв матеріал щодо історії країн Азії та Африки нового та новітнього часу. Аргументовано викладає питання генези національно-визвольних рухів, володіє термінологією (мандатна система, панафриканізм, апартеїд тощо). Добре орієнтується в хронології та історичній географії. Вміє аналізувати діяльність історичних осіб Сходу та Африки, але припускається окремих неточностей у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі специфічних соціокультурних чинників регіону. Будує аргументацію на основі декількох перевірених доказів.

«Добре» С (70-79 балів) Здобувач достатньо володіє історичним критичним мисленням та методами аналізу. Здатен самостійно оцінювати суспільні явища, реформи та революції в країнах Азії та Африки. Будує аргументацію на основі 2-3 доказів. Вміє аналізувати специфічні джерела регіону, порівнює діяльність видатних лідерів (наприклад, Ганді, Кемаля Ататюрка, Насера), проте не завжди може розкрити їхні внутрішні мотиви чи складні релігійно-етнічні чинники діяльності. Загалом має добрі знання програми, але відповідь містить певні прогалини або фактичні помилки.

«Задовільно» D (60-69 балів) Здобувач в основному опанував теоретичні знання, орієнтується в рекомендованій літературі, але відповідає непереконливо, іноді плутає поняття (наприклад, форми колоніальної залежності). На запитання практичного характеру відповідає нечітко, виявляє неточності в знанні політичної карти Азії та Африки. Посередньо володіє аналізом і синтезом, здатен лише загально оцінювати тенденції розвитку Сходу. Історичну хронологію знає задовільно, проте не вміє глибоко систематизувати та порівнювати матеріал. Відповідь спрощена, присутні суттєві недоліки.

«Задовільно» E (50-59 балів) Здобувач має значні прогалини у знаннях щодо історії країн Сходу та Африки, допускає багато помилок у датах та іменах діячів. Знає історичну термінологію та персоналістику на елементарному рівні. На низькому рівні орієнтується в історичній хронології та географії регіону. Не здатен переконливо аргументувати

	<p>свою думку або використати знання на практиці. Може лише поверхово оцінювати глобальні процеси (наприклад, деколонізацію), не маючи системних знань про конкретні країни.</p> <p>Незадовільно FX (26-49 балів) Здобувач має елементарні знання фактичного матеріалу (до 50%), використовує виключно інформацію з підручника без залучення додаткових джерел. Практично не знає специфічну термінологію країн Азії та Африки, незадовільно орієнтується в просторі та часі. Не володіє історичним критичним мисленням, не здатен оцінювати процеси модернізації чи соціальні трансформації регіону. Відсутня об'єктивна аргументація, знання персоналістики обмежується коротким переліком постатей без розуміння їхньої ролі. Не завжди дотримується етики професійної взаємодії.</p> <p>Незадовільно F (1-25 балів) Здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни. Не знає ключових наукових фактів про історію країн Азії та Африки нового і новітнього часу, не володіє визначеннями та не орієнтується в рекомендованій літературі. Наукове мислення та практичні навички роботи з історичним матеріалом не сформовані.</p>
<p>Індивідуальне завдання</p>	<p>Самостійна робота здобувачів освіти передбачає:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання здобувачами вищої освіти питань, що призначені для самостійного вивчення. 2. Підготовку і захист індивідуального завдання. <p>Питання, що виносяться на самостійне вивчення, є невід'ємною частиною змісту курсу і у повному обсязі включені до поточних та підсумкових тестових опитувань за відповідними темами.</p> <p>Індивідуальне завдання у вигляді реферату має бути самостійним науковим дослідженням, у якому автор демонструє здатність не лише збирати факти, а й критично аналізувати історичні процеси. У вступній частині необхідно обов'язково обґрунтувати актуальність обраної теми, тут також визначається об'єкт, предмет, головна мета дослідження та конкретні завдання, які автор планує вирішити в основній частині. Бажано додати короткий огляд використаної літератури, оцінивши внесок вітчизняних та закордонних істориків у вивчення цієї проблематики.</p> <p>Основна частина має складатися з двох або трьох розділів, які розкривають тему від загального контексту до конкретних деталей. При викладі матеріалу важливо дотримуватися принципу історизму: розглядати події у їхньому взаємозв'язку та динаміці. Текст повинен містити аналіз причинно-наслідкових зв'язків. Обов'язковим є використання наукової термінології та посилання на першоджерела, як-от міжнародні договори, політичні маніфести чи статистичні дані.</p> <p>Заклучна частина (висновки) має логічно підсумовувати результати дослідження. Тут автор повинен чітко сформулювати власні відповіді на завдання, поставлені у вступі, уникаючи загальних фраз та повторів основного тексту.</p> <p>Усі цитати та запозичені ідеї обов'язково повинні мати поклики у квадратних дужках або підрядковими примітками. Список використаних</p>

джерел оформлюється в алфавітному порядку згідно з чинними бібліографічними стандартами (наприклад, ДСТУ 8302:2015). Особлива увага приділяється академічній доброчесності: використання чужих текстів без належного цитування є неприпустимим.

Критерії оцінювання індивідуального завдання:

90–100 балів (Відмінно / А) Автор продемонстрував глибоке розуміння історичного контексту, вільно оперує фактами та термінологією. Робота містить чітке обґрунтування актуальності, логічну структуру та самостійні критичні висновки. Використано широке коло джерел, включаючи іноземну літературу або архівні матеріали. Оформлення бездоганне, посилання на джерела оформлені згідно з ДСТУ, рівень унікальності тексту високий.

80–89 балів (Добре / В) Робота виконана на високому рівні, повністю розкриває тему та відповідає всім структурним вимогам. Автор аналізує причинно-наслідкові зв'язки та наводить переконливі аргументи. Проте можуть бути присутні незначні недоліки: наприклад, недостатньо глибокий аналіз одного з підпунктів теми або стилістичні огріхи. Список літератури репрезентативний, але автор переважно спирається на навчальні посібники та загальновідомі монографії без залучення вузькоспеціалізованих джерел.

70–79 балів (Добре / С) Реферат загалом відповідає вимогам, але має переважно описовий характер. Тема розкрита, основні історичні факти викладені вірно, проте автору бракує власної аналітичної позиції — робота виглядає як якісна компіляція відомих даних. Присутні дрібні помилки в оформленні посилань або списку літератури. Висновки правильні, але дещо загальні та не повністю відображають результати кожного розділу.

60–69 балів (Задовільно / D) Робота оцінюється як порогова, що підтверджує базові знання студента. Тема розкрита лише частково або занадто поверхово. В тексті можуть зустрічатися фактичні неточності (наприклад, у датах чи іменах діячів), а логіка викладу подекуди порушена. Джерельна база обмежена 3–5 джерелами (переважно підручниками). Оформлення має помітні відхилення від стандарту, але основна структура збережена.

50–59 балів (Задовільно / E) Мінімальний прохідний бал. Робота демонструє лише фрагментарне володіння матеріалом. Реферат має значні запозичення без належного цитування (низька унікальність), структура хаотична, вступ або висновки формальні й не змістовні. Велика кількість помилок в оформленні та термінології. Тема розкрита на рівні шкільної програми без залучення наукової аналітики.

26–49 балів (Незадовільно / FX) Робота не зараховується і потребує суттєвого доопрацювання. Основні причини: грубі фактичні помилки, повна відсутність самостійності (суцільний плагіат), невідповідність змісту обраній темі або порушення структури (наприклад, відсутність плану чи списку літератури). Студент має право на повторне подання

	<p>роботи після виправлення зауважень.</p> <p>1–25 балів (Незадовільно / F) Робота повністю не відповідає вимогам вищої школи. Тема не розкрита, текст є випадковим набором фрагментів з мережі Інтернет, або завдання взагалі не виконане у встановлені терміни. Робота підлягає повному переписуванню на нову тему або потребує повторного вивчення курсу.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання всіх форм роботи, відсутність негативних оцінок, невідпрацьованих пропущених занять. Допуск до екзамену передбачає набрання балів у діапазоні 26-50 балів
Підсумковий контроль	<p>Форма контролю – екзамен.</p> <p>Форма задачі комбінована.</p> <p>Підсумкова оцінка виставляється студенту за сумою двох складових: результатів поточного семестрового оцінювання та результатів екзамену.</p> <p>Екзамен проводиться у комбінованій формі: письмової екзаменаційної аудиторної роботи (25 балів) і результатів екзаменаційного тестування (25 балів).</p> <p>Структура екзаменаційної роботи: 2 завдання, що передбачають розширений варіант відповіді на проблемні питання (по 10 балів кожне) і 5 конкретних запитань на пояснення термінів та характеристику історичних постатей (по одному білу за правильну відповідь).</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Контрольні роботи проводяться на останньому семінарському занятті у письмовій формі. Написання контрольної роботи для студента є обов'язковим.

1. **Академічна доброчесність:** у КНУВС навчальний процес побудований на основі дотримання принципів академічної доброчесності, прозорості та законності роботи. Принципи академічної доброчесності лежать в основі викладання та взаємодії зі студентами. Ця підготовка базується на Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положенні про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положенні про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника; Положенні про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

2. **Відвідування занять** та активна участь у семінарах є обов'язковою умовою успішного складання іспиту з пропонованого курсу. Участь у семінарських заняттях може проходити в таких формах: виступ, доповнення, рецензія, участь у дискусії тощо. Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується документом: [Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти](#) Політика курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань у встановлений термін. Пропущене заняття студент(ка) може «відпрацювати» у формі, визначеній викладачем. Як правило, «відпрацювання» проходить в усній формі (в окремих випадках, коли є поважні причини, – онлайн) або шляхом вирішення тестових завдань на сайті дистанційного навчання.

Під час занять забороняється користування мобільним телефоном.

Контроль знань здобувачів регламентується відповідно до [Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника](#) та [Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному](#)

університеті імені Василя Стефаника .

Для навчання здобувачів вищої освіти в рамках ОП, які мають поважні причини, що регулюються законодавством України і відповідним Положенням університету, надається індивідуальний графік, див.: [02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-individualnym-hrafikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylii-stefanyka.pdf](#)

У випадку негативної оцінки на третьому талоні або не допуску до екзаменів внаслідок не виконання навчального плану студент має право на повторне вивчення курсу, що регулюється [Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін \(кредитів ECTS\) в умовах ECTS.docx](#)

Неформальна освіта: можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується [«Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»](#)

8. Рекомендована література

Основна

1. Висоцький О., Ставченко С. Африканістика: курс лекцій. Дніпро: Інновація, 2024.
2. Головченко В., Кравчук О. Країнознавство: Азія, Африка, Латинська Америка, Австралія і Океанія: навчальний посібник. К., Нічлава, 2006.
3. Головченко В.І., Рубель В.А. Нова історія Азії та Африки: колоніальний Схід (кінець ХІХ — друга третина ХХ ст.). - К.: Либідь, 2010.
4. Городня Н. Історія країн Азії і Африки у ХХ столітті. Курс лекцій. К., 2023 (електронна версія)
5. Дорошко М.С. Країнознавство. Країни СНД і Балтії: Навчальний посібник. Чернівці: Книги-ХХІ, 2008.
6. Ігнат'єв П.М. Геополітичні та гео економічні інтереси у світовій політиці: Підручник. Чернівці-Київ: Книги-ХХІ, 2014.
7. Ігнат'єв П.М. Країнознавство. Країни Азії: Навчальний посібник, Чернівці: Книги-ХХІ, 2006.
8. Історія в термінах і поняттях: довідник: Навч. посіб. Вишгород: ПП Сергійчук М.І., 2014.
9. Кириченко В.П. Нова історія країн Азії, Африки та Латинської Амери. - К.: Либідь, 2012.
10. Козицький А.М. Геноцид та політика масового винищення цивільного населення у ХХ ст. (причини, особливості наслідки): Навч. посіб. Львів: Літопис, 2012.
11. Козицький А.М. Новітня історія Азії та Африки. Посібник для студентів. Львів. Афіша, 2003.
12. Козицький Андрій. Новітня історія країн Азії та Африки (1918-1999). Курс лекцій. Львів. Афіша, 2000.
13. Колоніалізм в історії країн Сходу (Актуальні проблеми вивчення). Навчально-методичний посібник/ Упор. О.Ковальков. Кіровоград: КДПУ ім. В.Винниченка, 2014.
14. Країнознавство: підручник. К.: Знання, 2012.
15. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000 роки): Підручник. К.: Либідь, 2001.
16. Міжнародні відносини та світова політика: підручник. К.: Київський університет, 2010.
17. Орлова Т.В. Всесвітня історія. Історія цивілізацій: навч. посіб. К.: Знання, 2012.
18. Орлова Т.В. Історія нових незалежних держав: Postsovieticum: навч. посіб. К.: Знання, 2010.
19. Орлова Т.В. Історія сучасного світу (ХV – ХХІ століття): Навч. посіб. К.: Вікар, 2008.
20. Орлова Т.В. Сучасна політична історія країн світу: навч. посіб. К.: Знання, 2013.
21. Поп Ю.І. Нова історія країн Азії і Африки (ХVІ- поч. ХХ ст.). - К.: Академія, 2012.

22. Регіоназнавство: підручник. К.:Укрбланковидав, 2017.
23. Рубель В.А. Нова історія Азії та Африки: Пост середньовічний Схід (XVIII - друга половина XIX ст.)- Київ: Либідь, 2007.
24. Світова історія XX століття. Енциклопедичний словник. Львів: Літопис, 2008.
25. Світова історія XX-XXI століття. Енциклопедичний словник. Львів: Літопис, 2020.
26. Сергійчук І.М. Китай у нові та новітні часи: Практикум: Навчальний посібник. Суми: Університетська книга,2006.
27. Сергійчук І.М. Новітня історія країн Азії та Африки (1918 – кінець XX ст.): Навч. посіб. Суми: Університетська книга,2002.

Додаткова

1. Бжезінський З. Велика шахівниця. Американська першість та її геостратегічні імперативи. Харків: Фабула, 2025.
2. Борділовська О. Республіка Індія у пошуках власного шляху. К.: Інститут міжнародних відносин, 2004.
3. Борділовська О.А. Зовнішня політика Республіки Індія (1991-2008 рр.). К.: Київський університет, 2009.
4. Борділовська О.А. Індія і Пакистан: інтелектуальна історія розлучення. К.: Київський університет, 2018.
5. Геополітика: енциклопедія. К.: Знання України, 2013.
6. Городня Н. Східна Азія у зовнішній політиці США (1989-2013 рр.). К.: Прінт-Сервіс, 2014.
7. Ігнат'єв П.М. Індія на шляху до лідерства в Південній Азії. Чернівці: Книги-XXI, 2006.
8. Ігнат'єв П.М. Країни Азії: особливості культури та побуту. Чернівці: Книги – XXI, 2011.
9. Ігнат'єв П.М. Пакистан: від деколонізації Британської Індії до сьогодення. Чернівці: Книги-XXI, 2014.
10. Ігнат'єв П.М. Шрі-Ланка: країнознавчий портрет. Чернівці: Книги-XXI, 2009.
11. Кіссінджер Г. Дипломатія. К.: КМ-БУКС, 2021.
12. Ковальков О. Афганістан у зовнішній політиці радянської Росії/СРСР. 1919-1978. Кропивницький, 2018.
13. Ковальков О. СРСР в Афганістані (1978-1991 рр.): остання спроба експорту соціалізму. Харків, 2021.
14. Країни Азії та Африки (XX – поч. XXI ст.): Біографічний довідник/Упор. О.Ковальков. Кропивницький, 2022.
15. Олійник О., Марущенко О. Японія в “нову епоху” за часів Сіндзо Абе. *Проблеми всесвітньої історії*. К., 2025. № 3(31). С. 136-152.
16. Пророченко Н.О. Туреччина: історія, культура, географія. Навч. посіб. К.: Світ знань, 2005.
17. Українська дипломатична енциклопедія: У 5 т. Харків: Фоліо, 2013.
18. Українська дипломатична енциклопедія: у 2 т. К.: Знання України, 2004.
19. Український дипломатичний словник. К.: Знання, 2014.
20. Український дипломатичний словник. Львів, Світ, 2011.
21. Цапко О., Марущенко О. Формування зовнішньополітичних доктрин країн Центральної Азії в умовах зміни сучасного світопорядку. *Наукові записки Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Історичні науки*. Кам'янець-Подільський, 2025. Том 46. С. 131-144.
22. Цапко О., Марущенко О. Центральноазіатський вектор зовнішньої політики США в умовах сучасних глобальних викликів. *Американська історія та політика*. Науковий журнал. Київ,

2025. № 19. С. 108-118.

Інформаційні ресурси:

1. Інститут історії України НАН України [http: // history.org.ua](http://history.org.ua)
2. Інститут всесвітньої історії НАН України [http: // ivinas.gov.ua](http://ivinas.gov.ua)
3. Наукова бібліотека КНУВС [http: // lib.cnu. edu.ua](http://lib.cnu.edu.ua)
4. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського www.nbuv.gov.ua

Викладач

доцент Марущенко О.В.